

Vardas _____

Klasė _____

Pavardė _____

Turinys

VI. Indija ir Kinija

Sveiki atvykę į Kiniją.....	2
Kinijos gamtos kontrastai.....	4
Musonai – Indijos palaima ir praeiksmas.....	5
Sveiki atvykę į Indiją	6
Indija ir Kinija – trečdalis pasaulio gyventojų	8
Pagaminta Kinijoje	9
Indija – bundantis ekonomikos milžinas	10
Žmogaus teisės Indijoje ir Kinijoje	11
Ekonomikos augimo padariniai Kinijoje.....	12
Įsivertinimas.....	13

VII. JAV

Sveiki atvykę į JAV.....	14
JAV – imigrantų šalis	16
JAV – ekonomikos galiūnė	18
Modernus žemės ūkis JAV	19
Įsivertinimas.....	20

VIII. Australija ir Japonija

Sveiki atvykę į Australiją	21
Sveiki atvykę į Tekančios Saulės šalį.....	23
Teritorija ir gyventojai: kur daug, o kur mažai?	25
Vietos trūkumas ir bekrastės platybės	27
Gyvenimas nuolatiniame pavojuje	28
Australija – žaliavų rojus.....	29
Pagaminta Japonijoje.....	30
Įsivertinimas.....	31
Pasaulio politinis žemėlapis.....	32
Pasaulio gamtinis žemėlapis	34
JAV žemėlapis	36
Kinijos žemėlapis	36
Indijos žemėlapis	37
Australijos žemėlapis.....	37
Minčių žemėlapis.....	38
Valstybės pasas.....	39

Mielieji moksleiviai,

atliekant kai kurias užduotis šiame sąsiuvinyje, teks naudotis geografinės vadovėlio ŽEMĖ 8, gana dažnai prireiks ir geografinės atlaso. Tam, kad darbas vyktų sparčiau, kai kuriose užduotyse nurodomi simboliai:

 – naudotis geografinės vadovėliu;

 – ieškoti informacijos internete;

 – pasitelkti geografinės atlasą;

8–9 p. – temos puslapis vadovėlyje.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Autorius Rytas Šalna
Konsultavo Angelė Pakamorienė
Kalbos redaktorė Renata Levickienė
Dizainerė ir maketuotoja Indrė Salanginaitė
Viršelio autorė Indrė Salanginaitė

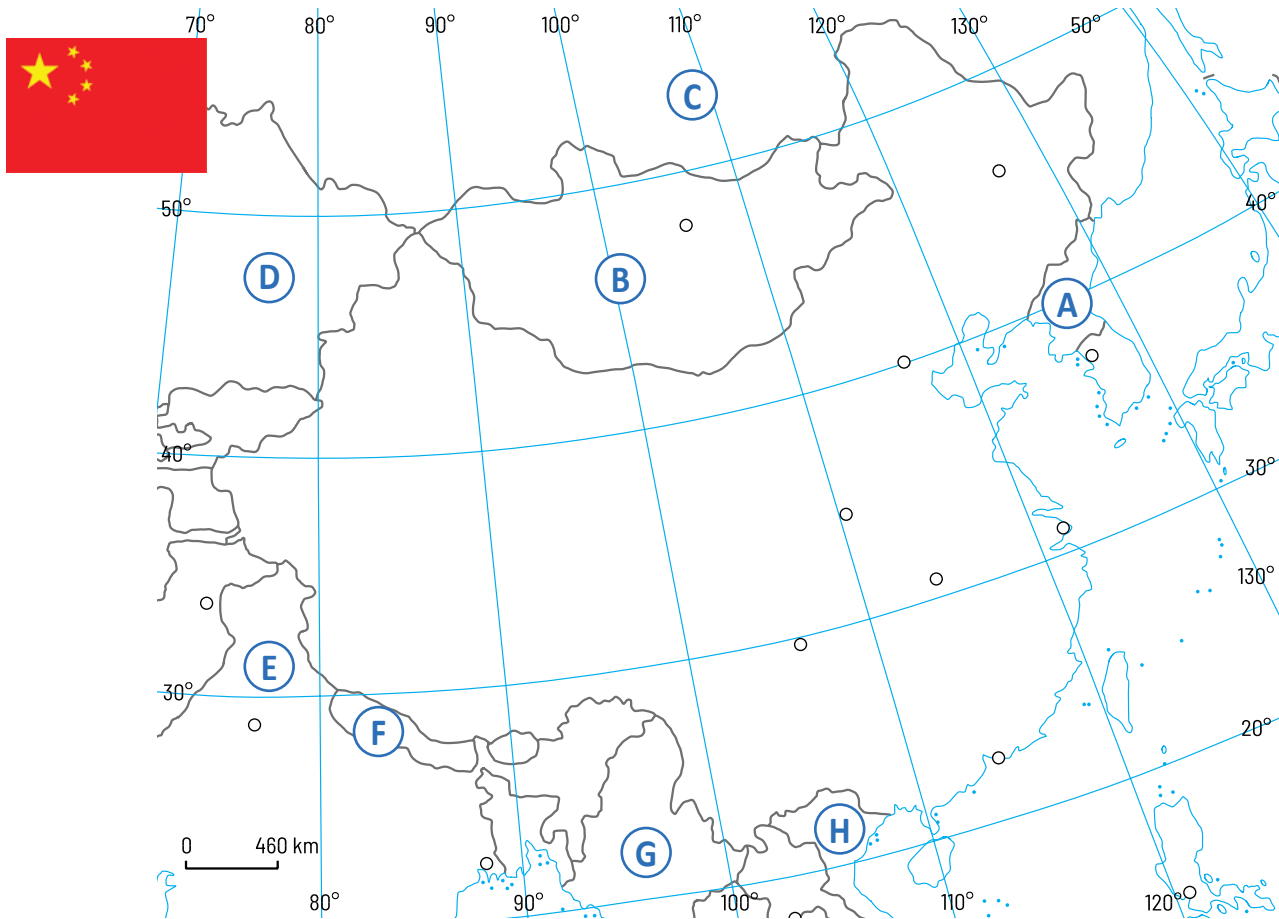
© Rytas Šalna
© Leidykla „Briedis“, 2025

ISBN 978-609-494-211-2

Iliustracijų šaltiniai

www.dreamstime.com: Dombay; Anuchit Onsing; Zastavkin; Jianqing Gu; Hupeng; Steve Chum; Jivkom8; Yuri Yavnik; Snehitdesign; Zzvet; Steve Allen; Ashwin Fernandes; Luciano Mortula; Shtoomann; Souvik Sarkar; Abhiraj Radhakrishnan; Zzvet; Danielal; Syda Productions; Fizkes; Mengtianhan; Beatrice Preve; Milic Djurovic; Ekaterina Hashbarger; Alexandr Kornienko; Draghicich; Alexfiodorov; Harris Hart; Teekaygee; Subbotina; Iimagemakera1; Joshua Cortopassi; Bjorn Hovdal; J2; Jaroslav Kettner; Paul Topp; Hotshotsworldwide; Hel080808; Woo Bing Siew; Rozenn Leard; Sean Pavone; Atorn Buaksantiah; Heisenberg85; Martin951martin; Etaearth; Etaearth; Gilad Fiskus; Piyato; Lisa Sweet; Daria Medvedeva; www.shutterstock.com: Berna Namoglu.

1 Kinijos geografinė padėtis ir reljefas

1. Nustatyk Kinijos teritorijos padėtį geografiniame tinkle.

Geografinė platuma

..... ir

Geografinė ilguma

..... ir

2. Išmatuok didžiausią Kinijos ištęstumą.

Šiaurė–pietūs: km

Vakarai–rytai: km

3. Kaip vadinamos raidėmis kartoschemoje pažymėtos kai kurios kaimyninės šalys?

- A
 B
 C
 D
 E
 F
 G
 H

2 Kinijos gamtinė aplinka ir miestai

1. Žemėlapyje spalvomis pavaizduok nurodytus reljefo objektus ir įrašyk jų pavadinimus.

Himalajai / Tibeto plokščiakalnis / Tian Šanis /
 Didžioji Kinijos lyguma

2. Raidžių santrumpomis pažymėk šiuos miestus:

Pekinas – (Pe), Šanchajus – (Ša), Honkongas – (Hk),
 Harbinas – (Hb).

3 Būdinga Kinijai

Nuotraukose užfiksuoti dalykai, kurie dažnai matomi žiniasklaidoje ir yra neatsiejama šios šalies kultūros dalis.

1. Atpažink ir trumpai parašyk, kas užfiksuota šiose nuotraukose.
2. Kurie su šia šalimi siejami kultūriniai bruožai sutinkami ir Lietuvoje? Pažymėk atitinkamus apskritimus ✓.

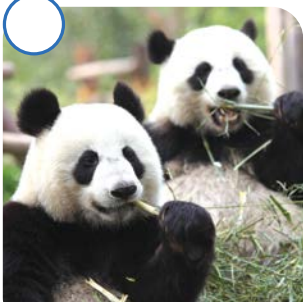
.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

1 Kinijos gamta

Klimatogramose apibendrintai pavaizduotas keturioms Kinijos gamtinėms sritims būdingas klimatas.

1. Naudokis ir nustatyk, kuriems Kinijos regionams būdingos šios klimatogramos. Atitinkamą raidę įrašyk į apskritimą žemėlapyje.

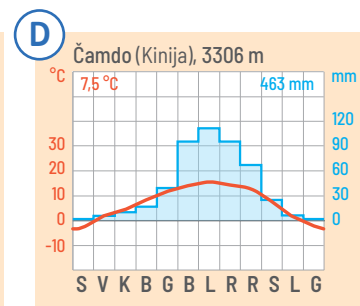
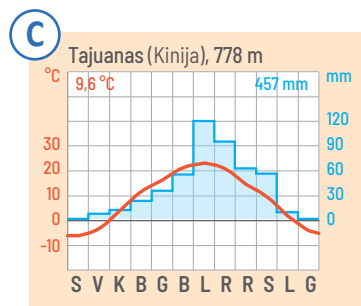
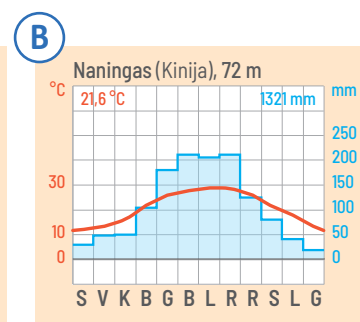
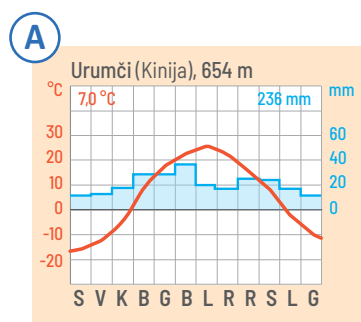
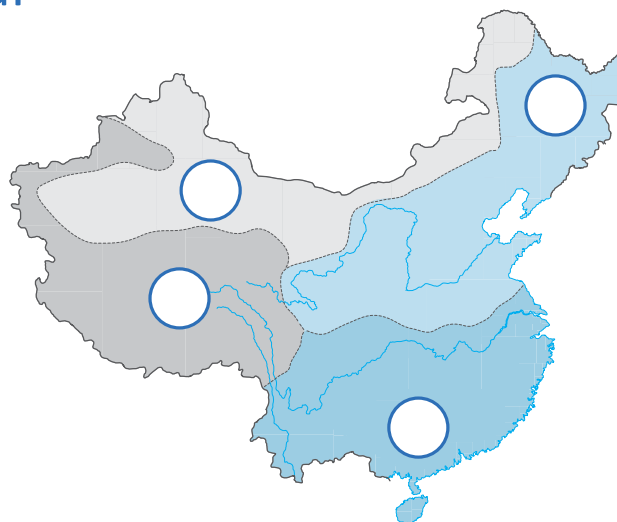
2. Naudokis klimatogramomis ir atsakyk į klausimus.

a) Kurioje srityje vidutinė oro temperatūra yra aukščiausia? Vertė: °C
Kodėl?

b) Kurioje srityje didžiausias vidutinis kritulių kiekis? Vertė: mm
Kodėl?

c) Kurioje srityje mažiausias vidutinis kritulių kiekis? Vertė: mm
Kodėl?

d) Kurioje srityje didžiausia metų temperatūros amplitudė? Vertė: °C
Kodėl?

2 Keturios Kinijos

Kiekvienai Kinijos sričiai pateikta po šešis apibūdinimus. Atidžiai juos perskaityk ir išbrauk po vieną nederantį .

Žalioji Kinija: tropinis klimatas / musonas atneša daug kritulių / aukšti kalnai / maži laukinės augalijos / teka Jangdzė / žaliuojantys laukai.

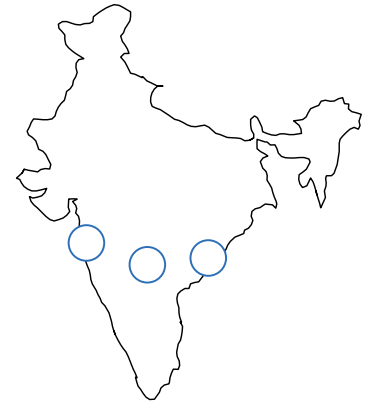
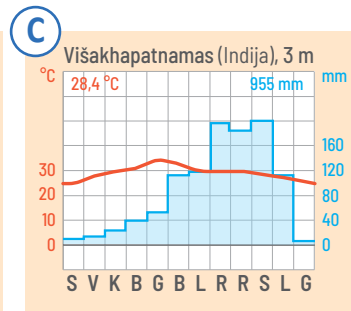
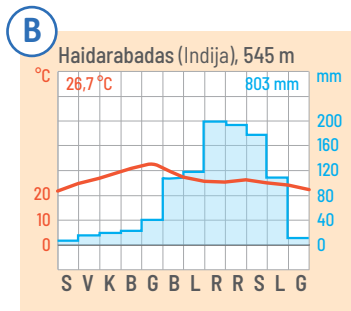
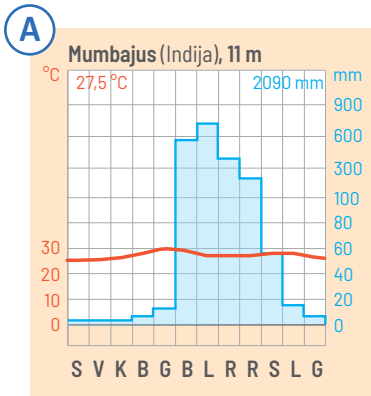
Geltonoji Kinija: derlinga lyguma / lioso nuogulos / nedaug kritulių / žiemą pučia stiprūs vėjai iš žemyno / kalnų slėniais leidžiasi ledynai / teka Huanghė.

Pilkoji Kinija: vyrauja dykumos ir pusdykumės / žaliuojančios oazės / smėlynuose pranykstančios upės / ryškiai žemyninis klimatas / vešli laukinė augalija / klajoklinė gyvulininkystė.

Rudoji Kinija: milžinišką plotą apima kalnai / itin atšiaurios žiemos / iškrinta nemažai sniego / išteka Huanghė ir Jangdzė / derlingi dirvožemiai / žmonės gyvena slėniuose.

1 Klimato skirtumai Indijoje

1. Pažymėk klimato stotis kartoschemoje.

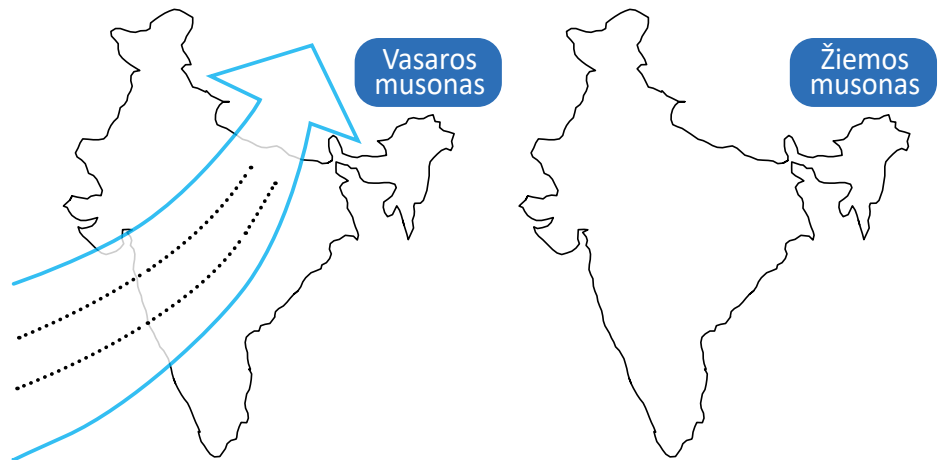

2. Naudokis klimato-gramų duomenimis ir užpildyk lentelę.

Stotis	Mumbajus	Haidarabadas	Višakhapatnamas
Metų temperatūra °C °C °C
Metų kritulių kiekis mm mm mm
Sausieji mėnesiai	nuo iki	nuo iki	nuo iki
Drėgnieji mėnesiai	nuo iki	nuo iki	nuo iki

2 Kaip pučia musonai?

- Rodyklėje įrašyk svarbiausias vasaros musono savybes.
- Nupiešk panašią kartoschemą žiemos musonui. Atkreipk dėmesį į pasikeitusią vėjo kryptį.

3. Musoniniai vėjai labai veikia žmonių gyvenimą. Pagrįsk teiginį, kad musonai yra ir džiaugsmas, ir prakeikimas. Į lentelę įrašyk po kelis tokiems apibūdinimams tinkančius bruožus.

Musonai – džiaugsmas	Musonai – prakeikimas
.....
.....
.....

1 Ekologiniai padariniai

Isiskaityk į problemų apibūdinimus ir juos atitinkančius skaičius įrašyk reikiamose kartoschemos vietose .

- 1 Dėl netinkamo gyvulių auginimo plinta dykumos.
- 2 Dėl intensyvios žemdirbystės vyksta dirvožemio erozija.
- 3 Dėl didelės oro taršos būdingi rūgštieji lietūs.
- 4 Dėl perteklinio dirvų drėkinimo druskėja dirvožemiai.
- 5 Dėl grubuoniško jsisavinimo naikinami kalnų miškai.

2 Socialiniai padariniai

Perskaitykite šaltinį ir poromis aptarkite, su kokiais padariniais susidurs Li pora, persikėlusį gyventi į modernų miestą. Įvertinkite Kinijos vyriausybės veiksmus.

Li pora jau 42 metus gyvena savo mažame valstiečių kaimelyje netoli Kinijos miesto Landžou. Jie neturi tekančio vandens ir elektros. Jų pasididžiavimas ir džiaugsmas – jautis, penkios kiaulės ir dešimt vištų. Iki šiol savo nedidelį lauką pora apdirba kapliu, pjautuvu bei jaučio traukiamu plūgu. Li šeima įpratusi prie paprasto ir sunkaus gyvenimo, tačiau tai netrukus turėtų pasikeisti.

Kinijos vyriausybė planuoja didžiulį statybų projektą Landžou mieste. Li poros kaimas patenka į statybų projekto teritoriją. Landžou senamiestis su 300 tūkst. gyventojų netrukus išnyks, o jo vietoje iškilis visiškai naujas miestas ir didžiulis pramonės centras. Šis projektas numato išlyginti kalvotą reljefą. Tai reiškia, kad tūkstančiai žmonių turės palikti savo namus ir užleisti vietą statyboms. Projektas turi būti baigtas iki 2030 m. ir kainuos 3 mlrd. eurų.

Li šeimai vyriausybė pasiūlė pinigų, kad pora išsikeltų iš kaimo ir paliktų savo žemę. Jiems pažadėtas butas naujame mieste. Kol kas pora atsisako atiduoti savo žemę, nes baiminasi dėl ateities tokiame dideliame mieste.

Padariniai Li šeimai

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kinijos vyriausybės veiksmai

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Įsivertinimas

VI skyrius
Indija ir Kinija

- **Puikiai** – viską supratau ir galiu paaiškinti kitiems.
- **Gerai** – beveik viską supratau, bet negaliu paaiškinti kitiems.
- **Patenkinamai** – ne viską supratau, turiu dar pasimokyti.
- **Silpnai** – buvo sunku, nesupratau, turiu konsultuotis.

Šiame vadovėlio skyriuje daug visko sužinojai ir išmokai. Elkis sąžiningai ir įsivertink žinių lygį. Jei matysi, kad tam tikrų žinių dar trūksta, ko nors negali ar nemoki padaryti, galėsi grįžti į vadovėlį ir pasikartoti arba kreiptis į geografijos mokytoją.

31 Sveiki atvykę į Kiniją 6–7 p.

- a) Galiu apibūdinti Kinijos geografinę padėtį.
- b) Galiu išvardyti esminius Kinijos kultūrinius ypatumus.

31 Sveiki atvykę į Indiją 6–7 p.

- a) Galiu apibūdinti Indijos geografinę padėtį.
- b) Galiu išvardyti esminius Indijos kultūrinius ypatumus.

32 Kinijos gamtos kontrastai 8–9 p.

- a) Galiu nusakyti, kuo gamtiniu požiūriu skiriasi Kinijos regionai.
- b) Galiu nagrinėti klimatogramas ir apibūdinti Kinijos regionų klimatą.

33 Musonai – Indijos palaima ir prakeiksmas 10–11 p.

- a) Galiu paaiškinti, kas būdinga žiemos ir vasaros musonui.
- b) Galiu įvertinti, kuo svarbūs musonai Indijos gyventojams.

34 Indija ir Kinija – trečdalis pasaulio gyventojų 12–15 p.

- a) Galiu palyginti gyventojų skaičiaus kaitą Indijoje ir Kinijoje.
- b) Galiu nusakyti šių šalių gyventojų skaičiaus kaitos tendencijas.
- c) Galiu nurodyti, kuo skiriasi šeimos planavimo politikos priemonės abiejose šalyse.

35 Pagaminta Kinijoje 18–21 p.

- a) Galiu nurodyti Kinijos ekonomikos augimo prielaidas.
- b) Galiu nusakyti Kinijos regionams būdingus ekonominės plėtros požymius.

36 Indija – bundantis ekonomikos milžinas 22–25 p.

- a) Galiu pakomentuoti Indijos socialinės ir ekonominės pažangos rodiklius.
- b) Galiu išsakyti savo nuomonę apie Indijos teikiamas nuotoline paslaugas.

37 Žmogaus teisės Indijoje ir Kinijoje 26–29 p.

- a) Galiu išsakyti savo nuomonę apie žmogaus teisių padėtį Kinijoje.
- b) Galiu įvertinti vaikų darbo problematiką Indijoje.

38 Ekonomikos augimo padariniai Kinijoje 32–33 p.

- a) Galiu išvardyti pagrindinius ekologinius ekonomikos augimo padarinius Kinijoje.
- b) Galiu išsakyti nuomonę apie socialinius padarinius, susijusius su sparčia miestų plėtra.

			
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Vardas, pavardė

Data

Man šiame skyriuje patiko:

.....

.....

.....

Dar reikėtų pasimokyti:

.....

.....

.....

JAV žemėlapis

Kinijos žemėlapis

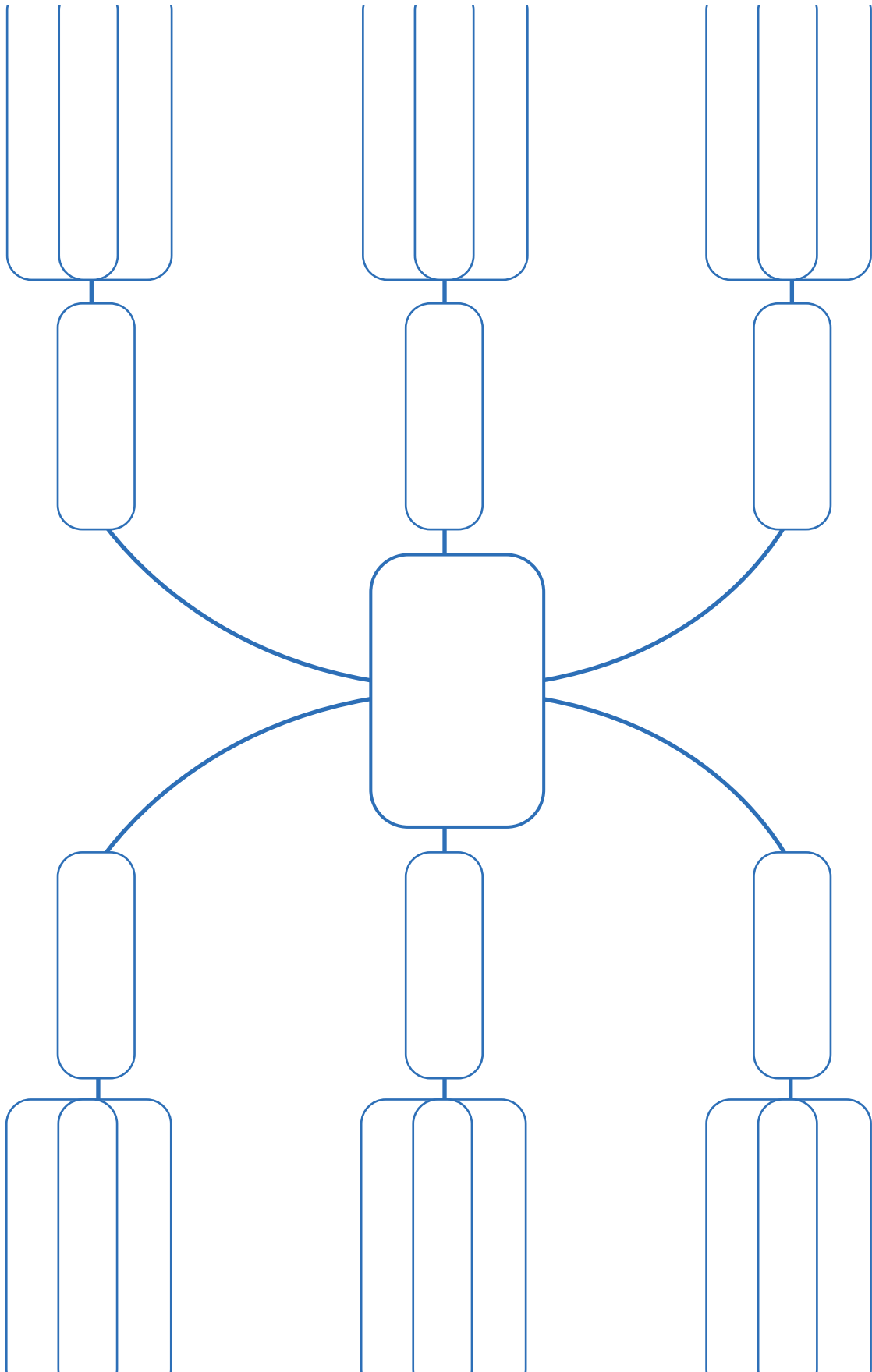
Indijos žemėlapis

Australijos žemėlapis

Minčių žemėlapis

Valstybės pasas

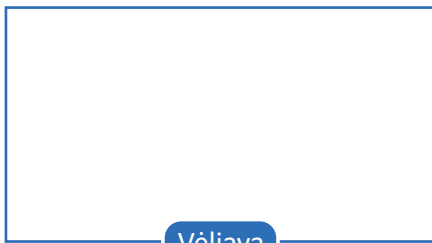
Valstybė:

Sostinė:

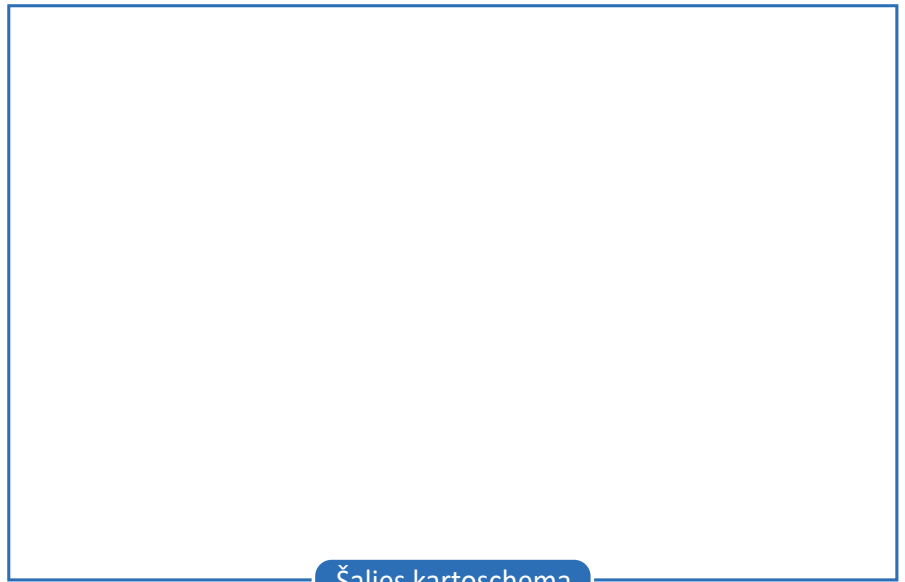
Gyventojų skaičius:

Plotas:

Gyventojų tankis:

Vėliava

Šalies kartoschema

Klimato juosta: Geografinė zona (-os):

Reljefo ypatumai:

Didelės upės ir ežerai:

Žymūs žmonės (sportininkai, dailininkai, aktoriai, politikai):

.....

.....

Garsi šios šalies produkcija:

.....

Žemės ūkio produkcija:

.....

Šalis kaip turizmo tikslas:

Valstybinė kalba:

Valiuta:

Lankytini objektai:

.....

Nacionalinis maistas:

.....